

บทคัดย่อ

หลักการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยถือหลัก “การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ” โดยถือว่ารัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจึงกระทรวงยุติธรรมถือว่ารัฐได้รับความเสียหาย องค์การของรัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นตำรวจ พนักงานอัยการ และศาล จึงมีหน้าที่อำนวยความยุติธรรม ต้องร่วมกันตรวจสอบและค้นหาความจริงในคดีให้ปรากฏ นำตัวผู้กระทำความผิดอาญามารับโทษ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยส่วนรวม อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว คดีอยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล อาจมีพฤติการณ์บางอย่างเกิดขึ้นแก่คดีของโจทก์ทำให้ไม่สมควรดำเนินคดีต่อไป ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็อนุญาตให้ยุติคดีได้โดยการถอนฟ้อง

องค์การของรัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการถอนฟ้อง ได้แก่ พนักงานอัยการและศาล โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้เสนอความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลในการขอถอนฟ้องไปยังศาล และศาลจะเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ถอนฟ้อง อันเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างองค์กรในกระบวนการยุติธรรม มิให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอำนาจเด็ดขาดในการถอนฟ้องคดีอาญา เนื่องจากคดีอาญาเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่าย เมื่อมีการถอนฟ้องไปจากศาลแล้วความจริงในคดีก็จะไม่ได้รับการพิสูจน์ อีกทั้งผลของการที่ศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดยกฟ้องจำเลยกับผลของการถอนฟ้องนั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผลของการที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องโจทก์นั้น ทำให้จำเลยได้พิสูจน์ตัวเองว่าเป็นผู้บริสุทธิ์มิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ทำให้เขาสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และเขาจะไม่ได้รับความเดือดร้อนซ้ำสองจากการกระทำในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เพราะคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ซึ่งแตกต่างกับผลของการถอนฟ้องที่แม้จะทำให้ผู้ที่ถอนฟ้องนำคดีอาญาในเรื่องนั้นมาฟ้องอีกไม่ได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นส่งผลให้มีการฟ้องใหม่อีกได้ในคดีเรื่องเดียวกันนั้น

ตามหลักการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการนั้นเป็นไปตาม “หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ” การที่พนักงานอัยการจะขอถอนฟ้องในคดีใดนั้น จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานอัยการ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่ากรณีใดบ้างที่พนักงานอัยการจะขอถอนฟ้อง เพื่อให้การใช้ดุลพินิจขอถอนฟ้องของพนักงานมีน้ำหนักน่าเชื่อถือเป็นไปโดยชอบด้วยเหตุผล จึงต้องมีมาตรการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ ซึ่งนอกจากการตรวจสอบภายในโดยเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นแล้ว กฎหมายยังกำหนดกลไกในการ

ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจที่สำคัญโดยองค์กรภายนอกไว้ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 35 โดยให้ “ศาล” ซึ่งเป็นองค์กรภายนอกที่มีความเป็นอิสระเป็นผู้พิจารณาคำร้องขอถอนฟ้องของพนักงานอัยการ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจเห็นสมควรของศาลว่าจะอนุญาตหรือไม่ อนุญาตให้ถอนฟ้อง โดยศาลจะต้องชั่งน้ำหนักผลประโยชน์ระหว่างการดำเนินคดีต่อไปจนกระทั่งมีคำพิพากษากับการยุติการดำเนินคดีโดยการถอนฟ้อง ว่าอย่างใดมีประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวมมากกว่ากัน เพราะการฟ้องคดีอาญาก็เพื่อพิสูจน์ความจริงในเรื่องที่กล่าวหา โดยหลักแล้วจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรของรัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องตรวจสอบและค้นหาความจริงในคดี การถอนฟ้องในคดีอาญาจึงต้องเป็นกรณีที่มีเหตุผลอันสมควร มิได้ขึ้นอยู่กับความพอใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อให้สามารถให้การถอนฟ้องอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นได้จริงในคดีอาญา